

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžo/22/2014
Identifikačné číslo spisu:	2010200352
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2010200352.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. T. Y., Q. XX, F., zastúpeného Mgr. Petrom Cúthom, advokátom so sídlom Laurinská 18, Bratislava, proti žalovanému: Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Priečinok 72, Hrnčiarovce nad Parnou, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 958646/1-2008 z 23. septembra 2008, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/35/2010-137 z 21. novembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/35/2010-137 z 21. novembra 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie vo veci preskúmania rozhodnutia žalovaného 958646/1-2008 z 23. septembra 2008 z dôvodu, že žalobca sa domáhal preskúmania takých rozhodnutí a postupov, ktoré nemožno považovať za rozhodnutie orgánov verejnej správy. Podľa krajského súdu rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému vo výkone trestu odňatia slobody vydané podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“) patrí do oblasti právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je ho možné považovať za rozhodovanie orgánu verejnej správy. Rozhodnutia a postupy boli prijaté v rámci výlučnej právomoci týkajúcej sa realizácie výkonu trestu odňatia slobody uloženého na základe právnej úpravy Trestného zákona a Trestného poriadku, nemôžu byť teda predmetom súdneho prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. Dozor nad zachovávaním zákonnosti pri ukladaní disciplinárnych trestov podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody je zverený orgánom prokuratúry. Krajský súd tiež poukázal na to, že siedma časť zákona o výkone trestu odňatia slobody okrem dozoru prokuratúry upravuje aj kontrolu výkonu trestu v ústave, v rámci nej však nepripúšťa preskúmavanie rozhodnutí súvisiacich s výkonom trestu v rámci správneho súdnictva. Aplikácia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) a následný prieskum vydaných rozhodnutí je zákonom vyhradený len pre prípady rozhodnutí taxatívne uvedených v § 100 zákona o výkone trestu odňatia slobody.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru boli uznesením krajského súdu porušené jeho ústavné práva a slobody (najmä právo na súdnu a inú právnu ochranu). Nesúhlasil s argumentáciou krajského súdu, že rozhodnutie žalovaného bolo prijaté v rámci výlučnej právomoci týkajúcej sa realizácie výkonu trestu odňatia slobody uloženého na základe právnej úpravy Trestného zákona a Trestného poriadku. Podľa žalobcu na základe uvedených trestnoprávnych predpisov bol žalobcovi uložený trest odňatia slobody a nie disciplinárny trest, ktorý má byť predmetom tohto súdneho prieskumu. Žalobca považuje spájanie rozhodnutia žalovaného s uložením trestu za nelogické a neodôvodňujúce zaradenie disciplinárneho trestania do oblasti trestného práva. Správa väzenia, vrátane konania o uložení disciplinárneho trestu na základe administratívnych noriem, ktorými sú ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia slobody upravujúce konanie o disciplinárnych previneniach, je výkonom verejnej správy. Zbor väzenskej a justičnej stráže je v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. orgánom verejnej správy na seku výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, ktorý má formu ozbrojeného bezpečnostného zboru, pričom podľa § 4 ods. 1 psím. / citovaného zákona pôsobí ako orgán činný v trestnom konaní len vo vymedzenom rozsahu. Z uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže pri ukladaní disciplinárnych trestov za disciplinárne previnenia odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody nerozhodujú v postavení orgánov činných v trestnom konaní, ale v postavení správneho orgánu. Žalobca tiež uviedol, že zákon o výkone trestu odňatia slobody v znení účinnom do 1. januára 2014 nijako nevyklúčoval rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu zo súdneho prieskumu, aj keď túto možnosť výslovne neuvádzal.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol uznesenie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť. Podľa žalovaného trestnoprávny charakter ukladania disciplinárneho trestu podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody vyplýva zo samotného faktu, že ide o súčasť trestného konania, ktoré má svoj základ a úpravu v Trestnom zákone a v Trestnom poriadku. Poukázal tiež na to, že uvedené disciplinárne trestanie je špecifickou zákonnou úpravou a v žiadnom prípade ju nemožno zovšeobecňovať, či stotožňovať so všeobecnou úpravou správneho konania. Ak by zákonodarcu chcel, aby sa pri disciplinárnom konaní vo výkone trestu postupovalo podľa Správneho poriadku, taxatívne by to uviedol v osobitnom zákone, tak ako pri iných konaniach, ktoré boli v zákone uvedené a ktoré boli vedené podľa Správneho poriadku (zavinených trovách a zvýšených trovách výkonu trestu, náhrade škody na majetku štátu v správe ústavu, zhabaní vecí). Žalovaný tiež v odvolaní vyslovil pochybnosť, či žalobca podal odvolanie včas, nakoľko napadnuté uznesenie krajského súdu bolo žalobcovi doručené 7. januára 2013 a odvolanie žalobcu bolo doručené súdu 23. januára 2014.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie o disciplinárnom previnení odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, za ktorý mu bol podľa § 52 ods. 3 písm. a/ zákona o výkone trestu odňatia slobody uložený disciplinárny trest - pokarhanie. Skutková podstata disciplinárneho deliktu odsúdeného spočívala v porušení § 39 písm. b/ zákona o výkone trestu odňatia slobody, spočívajúceho v nesplnení pokynu príslušníka zboru, aby odsúdený odovzdal kľúč od uzamknutej miestnosti samosprávy na stanovište oddielovej služby.

Preskúmanie rozhodnutí v správnom súdnictve vyplýva z generálnej klauzuly zakotvenej v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky s negatívnou enumeráciou vyplývajúcou z § 248 Občianskeho súdneho poriadku, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Pre preskúmateľnosť rozhodnutí správnych orgánov nie je rozhodujúce, či sa na ich konanie a rozhodnutie vzťahuje alebo nevzťahuje Správny poriadok, rozhodujúcim je skutočnosť, či rozhodnutím došlo k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností fyzických osôb a právnických osôb alebo či práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti boli týmto rozhodnutím dotknuté (§ 244 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Preto aj pre preskúmateľnosť rozhodnutia o správnom disciplinárnom delikte súdom nie je potrebné, aby sa na konanie o ňom vzťahovali všeobecné predpisy o správnom konaní (bližšie k tomu napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. 4Sžo/21/2011 z 31. októbra 2011). Zákon o výkone trestu odňatia slobody v znení rozhodnom pre prejednávanú vec výslovne nevylučoval možnosť preskúmania rozhodnutia o disciplinárnom delikte odsúdeného súdom, preto je potrebné aplikovať generálnu klauzulu a zistiť, či sa rozhodnutie o disciplinárnom delikte mohlo dotknúť práv, právom chránených záujmov alebo povinností žalobcu (pozri napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/39/2011 z 18. apríla 2012, sp. zn. 2Sžo/46/2011 z 22. augusta 2012).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že rozhodnutie o disciplinárnom delikte odsúdeného nemôže byť bez ďalšieho vylúčené zo súdneho prieskumu preto, že sa naň nevzťahuje Správny poriadok alebo preto, že sa *expressis verbis* v osobitnom zákone nenachádza odkaz na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o disciplinárnom previnení súdom v správnom súdnictve. V takom prípade je potrebné aplikovať všeobecný predpis, ktorým je v tomto prípade Občiansky súdny poriadok a Ústava Slovenskej republiky, a podľa neho skúmať, či disciplinárnym rozhodnutím došlo k zásahu do práv, právom chránených záujmov a povinností žalobcu. Keďže sa krajský súd týmito otázkami nezaoberal, rozhodol predčasne, čím odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ sa jedná o argumenty žalovaného, že uplatňovanie disciplinárnej právomoci na odsúdených počas výkonu trestu odňatia slobody má za cieľ dosiahnutie účelu uloženého trestu, najvyšší súd uvádza, že s týmto tvrdením nemožno nesúhlasiť. Zároveň je však potrebné dodať, že z uvedeného nemožno vyvodiť záver, že rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému je rozhodnutím trestnoprávnej povahy podliehajúce procesnému postupu podľa Trestného poriadku, resp. že rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy. Disciplinárna zodpovednosť voči odsúdenému je uplatňovaná podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody, realizuje sa až počas výkonu trestu odňatia slobody, teda až po završení (právoplatnom skončení) trestného konania a nie je trestným konaním v zmysle Trestného poriadku. Žalovaný je vo vzťahu k odsúdenému spravujúcim orgánom, ktorý plní úlohy súvisiace s výkonom trestu odňatia slobody, ktorý bol odsúdenému právoplatne uložený súdom.

Na základe vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/35/2010-137 z 21. novembra 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení. V ďalšom konaní bude krajský súd skúmať, či disciplinárnym rozhodnutím došlo k zásahu do práv, právom chránených záujmov a povinností žalobcu a podľa toho bude následne postupovať v súlade s príslušnými hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi. V ďalšom konaní rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Najvyšší súd preskúmal aj procesnú námietku žalovaného týkajúcu sa včasného podania odvolania žalobcom a dospel k záveru, že táto námietka nebola opodstatnená a odvolanie proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej pätnásťdňovej lehote. Napadnuté uznesenie krajského súdu bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené dňa 7. januára 2014 a odvolanie proti nemu bolo na poštovú prepravu podané dňa 22. januára 2014, z čoho vyplýva, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v spojení s § 57 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.